

Heerhugowaard Stad van kansen

Agendanr.: 14
 Voorstelnr.: RB2019103
 Onderwerp: Start Regionale Energiestrategie
 Programma: Regionale Energiestrategie

Reden van agendering: ter besluitvorming

Aan de Raad,

Heerhugowaard, 15 oktober 2019

Voorstel / besluit:

De Raad besluit:

1. Het college van B&W opdracht te geven tot het opstellen van de regionale energiestrategie Noord-Holland Noord zoals beschreven in het raadsvoorstel en binnen de kaders van de Startnotitie en afspraken in het nationale Klimaatakkoord.

Inleiding

In het najaar wordt, naar verwachting, het nationaal Klimaatakkoord ondertekend door de verschillende partijen. Dit is de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015), met de doelstelling 49% CO₂ reductie in 2030 en als einddoel 95% CO₂ reductie in 2050. In het Klimaatakkoord zijn vele maatregelen benoemd, onderverdeeld in vijf onderwerpen (klimaatafzaken): duurzame elektriciteitsopwekking, gebouwde omgeving, landbouw en landgebruik, mobiliteit en industrie.

Voor het uitwerken en realiseren van de nationale doelen en afspraken is regionaal en lokaal maatwerk nodig. Het vraagt om een intensieve samenwerking tussen overheden, inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners. In het Interbestuurlijke Programma (februari 2018) hebben de overheden afgesproken een meerjarige programmatische nationale aanpak met landsdekkende Regionale Energie Strategieën (30 regio's) uit te werken (landelijk programma RES¹). In het IBP is ook afgesproken dat de besluitvorming over de uitvoering van deze strategieën plaatsvindt via het omgevingsbeleid van gemeenten, provincies en Rijk en via het beleid van de Waterschappen (o.a. waterbeleidsplannen). De regio Noord Holland Noord (NHN) is één van deze 30 RES-regio's van Nederland en de regio waarbinnen Heerhugowaard valt. In de RES-regio wordt ook op deelregio-niveau samengewerkt, Heerhugowaard werkt daarin samen met de regio Alkmaar. De raad heeft de bevoegdheid het proces te starten.

Voor een verdiepende inhoud van de doelstellingen en inhoud van de RES verwijzen wij u naar de bijlage "uitleg RES" en de bijlage "energietransitie in perspectief" bij het raadsvoorstel.

Beoogd effect, regionaal doel en eigen ambities

Uw raad geeft opdracht tot het starten van het proces om te komen tot de Regionale Energiestrategie (RES) voor de regio Noord-Holland Noord. Leidraad is daarbij de in de bijlage gevoegd Startnotitie Regionale Energiestrategie. De startnotitie geeft het pad aan om als gemeente een bijdrage te leveren aan de nationale doelstelling van 49% CO₂ reductie in 2030. Met als einddoel 95% CO₂ reductie in 2050.

De Regio NHN grijpt het RES-proces aan om:

- kansrijke initiatieven en kansrijke innovaties te laten slagen of op te schalen;
- goede locaties te vinden voor het opwekken van zon- en windenergie en te zorgen voor maatschappelijk betrokkenheid en zorgvuldige landschappelijke inpassing;
- langjarige samenwerking tussen belanghebbende partijen te organiseren;

¹ Het landelijk programma RES wordt ingevuld door IPO, VNG, UWW en de ministeries van BZK en EZK

Heerhugowaard Stad van kansen

- de samenwerking binnen en tussen overheden te verbeteren om de uitvoering te kunnen versnellen;
- kennisontwikkeling bij betrokken overheden en stakeholders te stimuleren;
- een integrale benadering van klimaatopgaven binnen de betrokken overheden te borgen.

De eigen ambities:

- Heerhugowaard heeft de ambitie energieneutraal te zijn in 2030;
- Nog dit jaar wordt een Lokale EnergieStrategie (LES) aan uw raad aangeboden;
- Mede aan de hand van de LES en de RES wordt een concreet uitvoeringsprogramma en een warmtetransitievisie opgesteld;

Voor de planning van de RES verwijzen wij u naar de bijlage "uitleg RES".

Argumenten

- 1.1 *Via het Klimaatakkoord worden de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015) nagekomen. De uitwerking van de hierin vastgestelde doelen en afspraken wordt via het Rijk bij de gemeenten neergelegd.*
- 1.2 *Aan elke gemeente wordt gevraagd een bod te doen via de RES aan het Rijk voor:*
 - a. *Elektriciteitsopwekking*
 - b. *Beschikbare warmtebronnen en potentiële warmtevraag (gebouwde omgeving)*
- 2.2 *De RES draagt bij aan het behalen van de doelstellingen uit het Raadsakkoord 2018 – 2022 en het collegeuitvoeringsprogramma inzake duurzaam wonen in Heerhugowaard en de ambitie Heerhugowaard energieneutraal 2030*
- 2.3 *De RES draagt bij aan de doelstelling uit de regionale Focusagenda "We zetten in op duurzame energie, vanuit de noodzaak én de kans om in 2050 energieneutraal te zijn"*

Kanttekeningen

- 1.1 *Het landelijk Klimaatakkoord heeft een andere doelstelling dan de lokale ambities. Gemeente Heerhugowaard heeft als doelstelling 100% CO₂ reductie in 2030 en omvat alle 5 onderwerpen(klimaatafzaken). Aan deze plaatselijke ambities wordt tevens gewerkt in de Lokale Energiestrategie (LES) die in 2020 wordt uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. De RES kan mogelijk invloed hebben op de inhoud en uitwerking van de LES;*
- 1.2 *De concept-RES en de RES 1.0 van Noord-Holland Noord wordt opgesteld in regionaal verband met 18 gemeenten, het Waterschap en de Provincie. De diverse besluitvormingsprocessen behoeven daarom bovenregionale afstemming. Het programmabureau RES (NHN) draagt zorg voor deze afstemming, maar bij deze startnotitie is nog niet voldoende inzichtelijk hoe omgegaan kan worden met eventuele uiteenlopende opvattingen bij de deelnemende overheden.*
- 1.3 *Omdat de RES een aantal uitspraken vraagt over de fysieke buitenruimte (zon op land, wind op land) is het van belang dat de communicatie en participatie (met inwoners, bestuur, politiek, maatschappelijke partners, andere overheden, stakeholders en direct belanghebbenden) bij de RES zorgvuldig gebeurt. De gemeentelijke afdeling communicatie is betrokken in het RES-proces en in samenspraak met de regionale partners wordt de lokale participatie verder vorm gegeven in de processen om te komen tot een concept-RES en een RES 1.0 (zie bij communicatie).*
- 2.1 *Het gevraagd bod voor elektriciteitsopwekking en de beschikbare warmtebronnen als input voor de RES kan uiteindelijk invloed hebben op het landschap;*
- 2.2 *Projecten voortvloeiende uit het bod moeten worden ingepast in het omgevingsbeleid dat daarvoor uiterlijk in 2025 moet worden aangepast.*

Financiële gevolgen

Landelijk

Via het landelijke programma RES wordt per jaar (gedurende 3 jaar) budget beschikbaar gesteld. Deze landelijke bijdrage wordt pas ná ondertekening van het Klimaatakkoord beschikbaar gesteld. Aan de RES NHN wordt de komende 3 jaar (2019, 2020, 2021) ca € 500.000 toegekend per jaar. Dit bedrag zal worden ingezet voor de programma organisatie, onderzoeksgeld, participatie, proceskosten, communicatiemiddelen, ed. De landelijke bijdrage is niet bestemd voor gemeentelijke

capaciteit. Bij de vaststelling RES 1.0 volgt een begroting en indien nodig een dekkingsvoorstel voor de periode vanaf de RES 1.0.

Provincie

De provincie NH faciliteert het RES-proces door het uitvoeren van onderzoeken en het beschikbaar stellen van capaciteit en expertise.

Gemeente

algemeen

De RES is een bestuurlijk afstemmingstraject. Met de gehele RES-regio wordt een bod voorbereid, waarin de lokale opgaven en (on)mogelijkheden moeten worden weergegeven. Van de gemeenten wordt verwacht dat zij de voorzieningen beschikbaar stellen ten behoeve van de “lokale verrijking”, dat wil zeggen de lokale en regionale ateliers door het beschikbaar stellen van onder meer een locatie, catering en ambtelijke ondersteuning. Verder vergt het RES-proces ambtelijke inzet in het aanleveren van stukken, afstemming en het vormgeven van het besluitvormingsproces. Het RES-proces heeft daarmee gevolgen voor de werkvoorraad.

werkdruk

In de voorbereiding op de startnotitie RES bestond de ambtelijke inzet uit het bijwonen van regionaal overleg, bijwonen van thema- en werkbijeenkomsten, aanleveren van data en voorbereiden van besluitvorming. Bij de RES is een multidisciplinair team betrokken, afhankelijk van het vraagstuk dat aan de orde is. Vast betrokken zijn twee medewerkers Duurzaamheid, een regiocoördinator en een communicatieadviseur. Daarnaast worden diverse personen binnen het ruimtelijk domein (landschap, erfgoed, omgevingswet/omgevingsvisie) actief betrokken en is informatie gevraagd van het ingenieursbureau (kaartlagen, GIS-tekeningen). Verder worden, daar waar dat aan de orde is, ook andere organisatieonderdelen betrokken. In verschillende samenstellingen heeft dit, gemiddeld, voor drie ambtenaren een dagdeel (4 uur per persoon, 12 uur in totaal) in de week gevraagd.

In het vervolgproces zullen de “lokale verrijking” (zie onder: communicatie) en het bestuurlijk afstemmings- en besluitvormingstraject om te komen tot een concept-RES extra werkzaamheden vergen. Omdat in het proces om te komen tot een RES 1.0 ook ruimtelijke besluitvorming plaats zal moeten vinden en een intensievere afstemming nodig is met de omgevingsvisie zullen ook daar gevolgen zijn voor de ambtelijke capaciteit. De mate waarin deze gevolgen zich voordoen hangt nauw samen met de keuzes (voor de mate waarin Heerhugowaard de energie-opgave op het grondgebied terecht laat komen) die nog in het RES-proces gemaakt gaan worden. Om die reden kan pas gedurende het RES-proces concreter inzicht gegeven worden in eventuele financiële en personele gevolgen op langere termijn. Daarbij zullen veel van die gevolgen niet specifiek aan het RES-proces worden toegerekend omdat dit gevolgen zijn die mede voortvloeien uit de eigen gemeentelijke en (boven)regionale doelstellingen en ambities en op die manier in de reguliere bedrijfsvoering en uitvoeringsprogramma's aan de orde komen.

Doelstellingen, RES in perspectief

De RES staat niet op zichzelf. Het vormt een uitwerking van een beperkt deel van de ‘tafels’ uit het klimaatakkoord en sluit aan bij internationale², nationale³, provinciale⁴, regionale⁵ en plaatselijke⁶ doelstellingen. Vanuit het Rijk en vanuit de Provincie wordt het RES-proces ondersteund in middelen (onderzoeken, communicatie, gegevensverwerking) en procesondersteuning. Daarnaast past de RES in diverse investeringsagenda's en reeds vrijgemaakte middelen op landelijk en plaatselijk niveau. In 2018 is via de Algemene Uitkering (meicirculaire) uitvoering gegeven aan het InterBestuurlijk Programma (IBP) dat door VNG, UvW en IPO bij het regeerakkoord was voorgesteld. Deze gelden zijn in de begroting van Heerhugowaard (voorjaarsnota 2019, begroting 2020) opgenomen en via de algemene middelen gealloceerd aan de verschillende domeinen. De dekking van de extra ambtelijke capaciteit die gevraagd wordt binnen de RES vloeit voort uit de uitwerking van de reserve voor het

² Klimaatafspraken Parijs 2015

³ Regeerakkoord 2018, klimaatakkoord 2019, energieakkoord 2013 en verder

⁴ Coalitieakkoord 2019

⁵ Focusagenda 2019

⁶ Raadsagenda 2018, diverse aangenomen moties “energieneutraal 2030”, college uitvoeringsprogramma

uitvoeren van de raadsagenda die bij de voorjaarsnota is gecreëerd. Een deel van deze reserve wordt ingezet voor de bredere duurzaamheidsambities, waar de RES onderdeel van is. Ook binnen het college uitvoeringsprogramma is de RES als onderdeel van de bredere duurzaamheidswerkzaamheden benoemd en is de benodigde capaciteit gedekt.

Naast het RES-proces werkt gemeente Heerhugowaard op diverse dossiers aan de bredere duurzaamheidsagenda. Deze werkzaamheden kunnen niet los worden gezien van de RES. De uitwerking van een Lokale Energiestrategie (LES) en het vormen van een concreet uitvoeringsprogramma levert input voor de RES en de keuzes uit de RES hebben invloed op de uitvoeringsagenda van de LES. Ook de pilot-wijkaanpak in de Rivierenwijk draagt bij aan het RES-proces en geeft inzicht in de concrete uitvoering van de RES. Verder wordt in samenspraak met de afdeling communicatie een communicatiestrategie opgesteld voor de diverse duurzaamheidsopgaven, waar de RES deel van uitmaakt en wordt onderzocht hoe de huidige Bestemmingsreserve Duurzaamheid (713168) effectief en efficiënt ingezet kan worden bij het concreet uitvoeren van die opgaven.

Communicatie

De raad is geïnformeerd over de RES met een raadsinformatiebrief en een raadsinformatiebijeenkomst op 16 april. Verder is de raad op de hoogte gebracht van diverse regionale bijeenkomsten en kennisdagen georganiseerd vanuit het programmabureau en is op 2 oktober een regionale raadsavond geweest over het thema RES. Voorafgaand aan besluitvorming over de startnotitie wordt een themabijeenkomst georganiseerd voor de raad van Heerhugowaard. Verder zal de raad in het vervolgproces van de RES worden betrokken en geïnformeerd via:

- Regionale raadsinformatiebijeenkomsten en kennisdagen georganiseerd vanuit het programma RES NHN.
- Nieuwsbrieven
- Deelname aan lokale en regionale ateliers
- Bijeenkomsten voorafgaand aan besluitvormingsmomenten

Stap lokale verrijking

In het RES-proces zijn de kansen en beperkingen voor het voldoen aan de opgave in beeld gebracht in een "foto" van de regio. Om de kansen en mogelijkheden te vertalen naar een concrete lokale invulling in het concept-RES is een "lokale verrijking" benodigd, waarbij een aantal leidende principes en inzicht in maatschappelijk draagvlak in beeld gebracht worden bij inwoners, lokale (en regionale) stakeholders, politiek en bestuur. In regio Alkmaar worden een aantal "Lokaal Scenario Ateliers" voorbereid, waarbij bovengenoemde partijen (waaronder daarmee uitdrukkelijk ook de gemeenteraad) betrokken worden. Deze lokale verrijking wordt in de periode november 2019 – eind februari 2020 doorlopen.

Een toelichting op de verschillende stappen in dit proces is gegeven in de bijlage "uitleg Regionale Energiestrategie" (Bij19-581).

Uitvoering

De deadlines voor het RES-proces en de besluitvorming zijn landelijk vastgelegd:

- Concept RES aanleveren bij het Rijk, 6 maanden na ondertekening Klimaatakkoord
- Vastgestelde RES 1.0 aanleveren bij het Rijk, 12 maanden na ondertekening Klimaatakkoord

Onder het kopje "Communicatie" is aangegeven hoe de raad daarbij wordt betrokken en wordt geïnformeerd.

Monitoring/Evaluatie

De RES wordt ten minste elke 2 jaar gemonitord, geactualiseerd en vastgesteld (RES 2.0, 3.0 etc).

Overige relevante informatie

Juridische status RES

De RES is geen integraal afwegingkader in de zin van het ruimtelijk beleid, maar een voornemen waaraan de betrokken partijen zich committeren. De integrale afweging wordt gemaakt in het proces van de omgevingsvisie. In hoofdstuk 1 van de startnotitie is het juridisch kader nader beschreven.

Risico's

Binnen het programma RES NHN is er een mogelijkheid dat de vastgestelde scope niet binnen de geplande tijd en budget blijft. Om dit te voorkomen wordt vanuit dit programma strak gestuurd op het identificeren en beheersen van de risico's (overzicht is opgenomen in de startnotitie).

Bijlagenr. (Corsanr.)	Titel/Onderwerp
Bij 19-581	Bijlage uitleg Regionale Energiestrategie
Bij 19-582	Bijlage Startnotie Regionale Energiestrategie: Energietransitie in perspectief
Bij 19-583	Startnotitie Regionale Energiestrategie NHN
RB2019103	Startnotitie Regionale Energiestrategie NHN

Burgemeester en wethouders van Heerhugowaard,

de secretaris,

de burgemeester,

Advies commissie Mens en Samenleving d.d. 12 november 2019
RB2019083 Startnotitie Regionale Energiestrategie :

Bespreekstuk

Nr.: RB2019103

Voor	Allen
Tegen	---

de Raad van de gemeente Heerhugowaard;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 15 oktober 2019;

gelet op het advies van de commissie Mens en Samenleving d.d. 12 november 2019;

gelet op:
nvt;

b e s l u i t

1. Het college van B&W opdracht te geven tot het opstellen van de regionale energiestrategie Noord-Holland Noord zoals beschreven in het raadsvoorstel en binnen de kaders van de Startnotitie en afspraken in het nationale Klimaatakkoord.

Heerhugowaard, 26 november 2019

De Raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter,